

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ
TOPLUMSAL DUYARLILIK VE KATKI PROJELERİ
AÜ-EF-SB-2025-P2 NUMARALI
PROJE ÖNERİ FORMU

1. **PROJENİN ADI:** Nefes Veren Ağaçlar
PROJENİN SLOGANI: Bilinç kurtarır!
Bir Kıvılcım, Bir Gelecek
Ateş Değil, Bilinç Yay
Nefes İçin Orman

2. **PROJENİN KONUSU:**

Orman yangınları ülkemizi tehdit eden önemli afetlerden biridir. Orman yangınlarının yayılması hem orman ekosistemine zarar vermekte hem de canlıların yaşam alanlarını yok etmektedir. Özellikle Akdeniz iklim kuşağında yer alan şehirlerde orman yangınlarında son yıllarda endişe edici bir artış gözlemlenmektedir. Nem oranlarının giderek düşmesi ve sıcaklıkların küresel iklim krizi ile birlikte artışı kuru çalılar hemen tutuşturabilmekte ve büyük yangılara sebep olabilmektedir. Bununla birlikte insanların yangın konusundaki bilinç eksikliği ve ihmalleri yangınların çıkmasında başka bir sebep olarak gösterilebilir. Bu projenin konusu, çeşitli sebeplerden (koordinasyon eksiklikleri, altyapı denetimsizlikleri vb.) dolayı Antalya’da çıkan orman yangınlarının üzerinde durmak ve Akdeniz Üniversitesi öğrencileri ile birlikte yangınların azalmasına, toplum bilincinin artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirmektir.

ALT NEDENLER

- Kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon eksiklikleri (AFAD, TEMA, itfaiye, OGM, belediyeler vb.) (Karabük Üniversitesi Kamu Politikaları Araştırma ve Geliştirme Merkezi’nin (KAPGEM, 2025) raporunda belirtildiği üzere bazı örneklerde gönüllülerin çalışmalarıyla resmi ekip uygulamalarının örtüşmemesi koordinasyon sorunlarına yol açmaktadır.)
- Enerji nakil hatlarının yeterince denetlenmemesi. (OGM’nin 2014-2023 verilerine göre enerji hatlarından kaynaklanan yangınlar toplam yangınların %3,5-3,7’sini oluşturmakta; ancak yanan alanların %22,45’ inden sorumludur.)
- İnsan kaynaklı yangınların yüksek oranı ve nedenlerinin tam belirlenememesi (TEMA Vakfı’nın 2022 bültenine göre orman yangınlarının %87’si kasıt, ihmal, kaza veya bilinmeyen nedenlerle insan kaynaklıdır; bu oranın %40’ı belirsizdir.)
- Yangınla mücadelede görevli personelin eğitim, ekipman ve iş güvenliği eksikliği. (TTB’nin 2025 Eskişehir raporuna göre müdahale personeline kişisel koruyucu donanım yetersizliği, hava aracı eksiklikleri ve iş güvenliği sorunları tespit edilmiştir.)
- Orman içi ve çevresinde artan insan hareketliliği, maden, enerji ve turizm tesis izinleri nedeniyle söndürme çalışmalarının karmaşıklaşması (2021 sonrası akademik raporlar, yangınların çoğunlukla insan etkinliklerinin yoğun olduğu alanlarda başladığını göstermektedir)
- Küresel iklim değişikliğiyle artan sıcaklıklar, uzun süren kuraklık ve rüzgar etkisi yangın riskini yükseltmektedir. Antalya gibi Akdeniz iklim kuşağındaki bölgelerde yaz aylarında nem oranının düşmesi, bitki örtüsünün kuruması ve orman altı bitkilerinin tutuşma olasılığını artırmaktadır.

(OGM'nin 1937-2024 istatistikleri, yangın kayıplarının ekstrem sıcaklık ve kuraklık dönemlerinde dramatik şekilde arttığını göstermektedir. Örneğin 2021 yılında 139. 503 hektarlık alan yanmıştır.)

SONUÇLAR

- Kurumlar arası ve kurum-gönüllü koordinasyon eksiklikleri yangınla mücadelede zayıflatmaktadır.
- Altyapı ve bakım yetersizlikleri yeşil alanların tahribatına yol açmaktadır.
- Toplumun bilgi eksikliği, dikkatsiz eylemlerin artmasına neden olmaktadır.
- Ekipman eksikliği, gönüllülerin güvenliğini tehlikeye sokmaktadır.
- İnsan hareketliliği ve turistik tesis izinleri söndürme çalışmalarını karmaşıktırarak, müdahalelerde gecikmeye neden olmaktadır.

KÖK NEDENLER

- **Kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon eksikliği:** Etkili iletişim kurulamaması nedeniyle kurumlar ve gönüllüler arasında birlik sağlanamamakta, müdahale yetersiz kalmaktadır.
- **Personel eğitimi ve ekipman eksikliği:** Gönüllülerin iş ve can güvenliği tehlikeye girmektedir.
- **Halkın bilinç eksikliği ve ihmali:** Yeterli bilginin sahip olunmaması yangın risklerini artırmaktadır.
- **Çevresel ve iklimsel nedenler:** Bitki örtüsünün kuruması, yangınların kontrol altına alınmasını güçleştirmekte, yangın sezonlarını uzatmaktadır.

3. PROJENİN AMAÇLARI/HEDEFLERİ:

Ana Hedef: Orman yangınları konusunda toplumsal farkındalık ve bilinç düzeyini, gönüllü katılımını ve kurumlar arası iş birliğini artırarak yangın sayısının ve yanan alanların azalmasına katkı sunmak.

Proje Hedefi: Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin çevreye ve orman yangınlarına ilişkin bilinç düzeylerini artırarak, toplumsal farkındalık ve gönüllülük bilinci gelişmiş genç bireylerin yetişmesine katkı sağlamak.

Alt Hedefler:

- Farkındalık ve bilgi düzeyini arttırmak
- Gönüllülük bilinci ve sorumluluk duygusunu geliştirmek
- Uygulamalı öğrenme ve deneyim kazandırmak,
- Doğayla duygusal bağ ve ekolojik empatiyi güçlendirmek.

4. PROJENİN HEDEF KİTLESİ: Akdeniz Üniversitesi öğrencileri

5. PROJEYİ DESTEKLEYEN KURULUŞLAR:

- OGM
- AFAD
- Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı
- İl Müdürlüğü
- Yerel yönetimler
- İtfaiye Dairesi Başkanlığı

6. PROJE STRATEJİSİ VE MANTIKSAL ÇERÇEVE TABLOSU

Proje Stratejisi	Göstergeler	Dışsal koşullar
Ana Hedef	Orman yangınları konusunda toplumsal farkındalık ve bilinç düzeyinin artması,	Aşırı iklim olaylarının proje döneminde olağanüstü düzeyde artmaması, destekleyici

	gönüllü katılımın yaygınlaşması, çevreye duyarlı davranış biçimlerinin gelişmesi.	kurumların sürece katkı vermeye devam etmesi.
Proje Hedefi	Üniversite öğrencilerinin orman yangınları ve çevre konularındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinde en az %50 artış, aktif gönüllü katılım oranında %20 artış.	Üniversite yönetiminin ve yerel kurumların proje süresince gerekli izin ve lojistik desteği sağlaması.
Alt Hedefler	Göstergeler	Dışsal Koşullar
Farkındalık ve bilgi düzeyini arttırmak	Proje öncesi-sonrası anketlerde farkındalık puanlarında %50 artış.	Katılımcıların tüm eğitim ve etkinliklere düzenli katılım göstermesi.
Gönüllülük bilinci ve sorumluluk duygusunu geliştirmek	Eğitime katılan en az 100 öğrencinin gönüllülük faaliyetlerinde aktif yer alması.	Hava koşullarının saha etkinliklerinin yürütülmesine elverişli olması.
Doğayla duygusal bağ ve ekolojik empatiyi güçlendirmek	Katılımcıların %80'inin çevreyle duygusal bağ kurduğunu ve davranış değişimi yaşadığını bildirmesi.	Etkinliklerin yaratıcı, katılımcı ve güvenli ortamda yürütülmesi.
Sonuçlar	Göstergeler	Dışsal Koşullar
	En az 100 öğrenciden oluşan eğitilmiş ve sertifikalı gönüllü ağı oluşturulması. Dijital kampanyalar ve sanat etkinlikleriyle 10.00'den fazla kişiye ulaşılması. Katılımcıların çevre bilinci ve afet farkındalığında ölçülebilir artış sağlanması. Üniversite öğrencilerinde gönüllülük bilincinin yaygınlaşması.	Planlanan faaliyetlerin zamanında tamamlanması, gerekli bütçenin (15.000 TL) kurum destekleriyle sağlanması.
Faaliyetler	Maliyetler	Dışsal Koşullar
1. Bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları düzenlenmesi.	Eğitim ve materyal giderleri -3.000TL	

2. Gönüllülük faaliyetleri ve saha uygulamaları yapılması	Saha ve lojistik giderleri -3.000 TL.	
3. Sanat temelli farkındalık etkinlikleri (enstalasyon vb.) düzenlenmesi.	Sanat ve farkındalık etkinlikleri -4.000 TL.	
4. Dijital içeriklerin ve sosyal medya kampanyalarının hazırlanması.	Dijital içerik üretimi - 3.500 TL.	
5. Raporlama, görünürlük ve değerlendirme çalışmaları.	Raporlama ve tanıtım - 1.500 TL.	
	Toplam: 15.000 TL	

7. PROJE EKİBİ:

Proje Danışmanı: Dr. Merve Suzan Ilık Bilben

Proje Sözcüsü: Nehir DEMİRAY

Proje Görevlileri: Özgün AVCI, Songül SÜMER, Sena Naz BAYRAM, Açelya Dilek ŞAHİN, Mert Yusuf MACİT, Merve Nur ÖZDEMİR, Alican OSMAN, Ali Furkan DEMİRAL, Damla Varol Koyak

8. PROJE SÜRESİ: 15.09.2025 – 10.05.2026

9. PROJENİN FAALİYETLERİ

- **“Alevlerin İçinden Hikayeler” Podcast Serisi:** Yangın gönüllüleri, ormancılar, itfaiyeciler, iklim bilimcileri ve yangınlardan etkilenen yerel halkın hikayelerinin yer aldığı, gençlerin ilgi odağı olacak modern formatta bir podcast serisi oluşturulması ve popüler platformlarda yayınlanması.
- **“Doğanın Mesajı” Sanat Enstalasyonları:** Yangından zarar görmüş alanlarda veya yüksek trafikli üniversite kampüsünde yanmış ağaçlardan sanat enstalasyonları yapılması. Elde edilen çalışmadan sonra ağaçların üzerine projenin sloganı ve yangın önleme mesajlarını içeren bilgilendirici kartların yerleştirilmesi.
- **Orman Yangınları Gönüllüsü Programı:** Üniversite öğrencilerine özel, OGM ve itfaiye uzmanları tarafından onaylı, uygulamalı ve standartlaştırılmış Yangın Gönüllüsü Eğitim Modülü eğitimlerinin verilmesi. Eğitim sonunda başarılı gönüllülere sertifika verilerek resmi gönüllü havuzuna dahil edilmesi.
- **Yerel Kurumlar Katılımı ile Eğitim ve Farkındalık Zirvesi:** Projeyi destekleyen tüm paydaş kurumların (OGM, AFAD, itfaiye, yerel yönetimler) katılımıyla eğitim ve farkındalık zirvesinin düzenlenmesi.
- **Dijital ve Görsel Farkındalık Kampanyaları:** Bir mesire alanı seçilip o mesire alanında orman yangını farkındalığıyla ilgili görsel materyallerin kullanılmasıyla halk bilinci oluşturulması.
- **Sigara İzmariti Tabelaları:** Karayolları Genel Müdürlüğü ile görüşülerek sigara izmaritlerinin yerlere atılmaması hakkında belli yollara uyarıcı tabela dikilmesi.
- **Sosyal Medyanın Etkin Kullanımı:** Influencerlar ile iletişime geçilerek takipçilerine orman yangınları hakkında toplumsal bilinç oluşturmada yardım etmeleri. Yangın riskleri, önleme yöntemleri ve yasal sonuçları hakkında kısa filmler, infografiler ve interaktif sosyal medya kampanyalarının hazırlanması ve yayınlanması. Bu kampanyaların hedef kitle olan Akdeniz Üniversitesi öğrencilerine odaklanması.

10. PROJEDEN BEKLENEN SONUÇLAR, KATKILAR

- **Bilinç ve Farkındalık Artışı:** Proje, katılımcıların yangın nedenleri, önlemler ve doğru afet davranışları konularında bilgi sahibi olmalarını sağlayarak çevreye karşı sorumluluk bilincini geliştirecektir.
- **Eğitilmiş Gönüllü Havuzu:** Uygulamalı eğitimlerle yangınla mücadelede görev alabilecek, güvenli müdahale becerilerine sahip, en az 100 kişilik bir sertifikalı gönüllü havuzu oluşturulacaktır.
- **Müdahale Kapasitesinin Artması:** Edinilen bilgi ve beceriler sayesinde olası yangın durumlarında gönüllüler daha hızlı, bilinçli ve güvenli şekilde hareket edebilecektir.
- **Toplumsal Sorumluluğun Güçlenmesi:** Gençlerin çevreye karşı duyarlılığı artacak, aktif yurttaşlık ve gönüllülük kültürü pekişecektir.
- **Uzun Vadeli Çevresel Katkı:** Farkındalık artışıyla ihmal kaynaklı riskler azalacak ve dolaylı olarak orman ekosisteminin korunmasına katkı sağlayacaktır.

11. PROJENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

- **Sertifikalı Gönüllü Havuzu:** Proje sonunda yetiştirilen ve standart eğitim modeline sahip gönüllülerin oluşturduğu havuz, yerel yönetimler ve OGM iş birliği ile aktif tutulacak, her yıl yeni katılımcılarla genişletilecektir.
- **Dijital Materyallerin Yeniden Kullanımı:** Podcast serisi, görsel kampanyalar ve eğitim içerikleri, kamu kurumları (OGM, itfaiye, belediyeler) tarafından yeniden kullanıma açık hale getirilecek, farklı bölgelerde farkındalık eğitimlerinde kullanılacaktır.
- **Uygulamalı Eğitim Modelinin Devamlılığı:** Teorik ve pratik unsurları birleştiren bu eğitim modeli, Akdeniz Üniversitesinin sosyal sorumluluk dersi veya toplumsal katkı modülleri kapsamında kalıcı hale getirilecektir.
- **Kurumsal Devamlılık ve İş Birliği:** Proje sonunda geliştirilen eğitim modülleri ve “Ortak Eylem Planı” taslağı, ilgili kurum bütçelerine entegre edilerek sürdürülebilir hale getirilecektir.
- **Etkilerin İzlenmesi ve Paylaşımı:** Proje sonunda ölçülen farkındalık artışı (%50) ve gönüllü katılım oranındaki yükselme (%20) gibi veriler ilgili kurumlarla paylaşılacak, bu veriler yeni planlamalarda referans olarak kullanılacaktır.

12. Nefes Veren Ağaçlar projesi, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’ nın birden fazla hedefiyle doğrudan ilişkilidir:

- **Amaç 4 – Nitelikli Eğitim:** Gençlerin çevre bilici, afet farkındalığı ve gönüllülük konularında bilgi ve beceri edinmelerine katkı sağlar.
- **Amaç 13- İklim Eylemi:** Orman yangınlarına karşı farkındalık oluşturarak iklim değişikliğinin etkilerine uyum kapasitesini artırır.
- **Amaç 15 – Karasal Yaşam:** Orman ekosistemlerinin korunması ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesine yönelik davranışsal değişim teşvik eder.
- **Amaç 17 – Amaçlar için Ortaklıklar:** Üniversite, kamu kurumları, yerel yönetimler ve gönüllü bireyler arasında ortak hareket kültürünü destekler.
Bu kapsamda proje, çevreyle uyumlu yaşam biçimlerinin yaygınlaşması ve gençlerin sürdürülebilir kalkınma süreçlerine aktif katılımı açısından kalıcı etki yaratmayı hedeflemektedir.

13. PROJENİN MALİYETİ

Projenin toplam maliyeti 15.000TL’dir. Bu bütçe, eğitim ve farkındalık çalışmaları, dijital içerik üretimi, saha faaliyetleri, ekipman temini ve tanıtım materyallerinin hazırlanması için kullanılacaktır. Harcamalar aşağıdaki ana kalemlerden oluşmaktadır:

Bütçe Kalemi	Açıklama	Tahmini Tutar (TL)
Eğitim ve uygulama materyalleri	Basılı dokümanlar, sertifikalar, sunum malzemeleri	3.000 TL

Dijital içerik üretimi	Podcast, kısa film, sosyal medya içerikleri, afiş tasarımları	3.500 TL
Sanat ve farkındalık etkinlikleri	Enstalasyon malzemeleri, saha düzeni, görsel materyaller	4.000 TL
Saha faaliyetleri ve lojistik	Ulaşım, teknik malzeme, küçük ekipman giderleri	3.000 TL
Raporlama ve tanıtım	Değerlendirme formları, görünürlük materyalleri	1.500 TL
Toplam		15.000 TL

14. İŞ AKIŞ ŞEMASI

Faaliyetler	Sorumlular	Aylar/Tarihler
Yangın gönüllüsü eğitimi için gönüllü öğrenci bulunması	Songül Sümer, Nehir Demiray	2-9 ve 9-16 Şubat
“Alevlerin İçinden Hikayeler” Podcast serisinin tamamlanması	Açelya Dilek Şahin, Merve Nur Özdemir, Alican Osman, Ali Furkan Demiral, Özgün Avcı	2 Şubat – 2 Nisan
Karayolları ile iş birliği: “Yol Kenarlarına Sigara İzmariti Atma” Tabelası Konulması	Tüm Proje ekibi,	6-13 Nisan
İlk Müdahale Sertifikasyon programı	Proje ekibi, uzman eğitmenler, AFAD/itfaiye temsilcileri	16 Şubat-9 Mart
Eğitim zirvesi (kurumsal, akademisyen deneyimleri)	Songül Sümer, Sena Naz bayram, Mert Yusuf Macit	13-20 Nisan
Proje sonuç raporu hazırlanması	Nehir Demiray	20-27 Nisan
Proje sunumu hazırlanması	Tüm proje ekibi	27 Nisan-4 Mayıs
Fakültede proje sunumu yapılması	Nehir Demiray	4 Mayıs-9 Mayıs
Görsel farkındalık kampanyaları	Tüm proje ekibi Faaliyet sorumlusu: Songül Sümer	9-16 Mart

Proje süresi boyunca sosyal medya paylaşımları	Merve Nur Özdemir, Açelya Dilek Şahin	Proje süresi boyunca
---	--	-----------------------------